

נייר עמדה

לדמיין מחדש סכסוך ישן

מקיבעון מחשבתי לחזון מציאותי

**בסיס ביטחוני-לאומי מוצק ובר-קיימא
לכל הסדר ישראלי-פלסטיני**

ותכניות מדיניות חלופיות לפתרון "שתי המדינות" הנוכחי

על תנועת הביטחוניסטים

הביטחוניסטים הינה תנועה של כ-2,900 קצינים בכירים, מפקדים ולוחמים במילואים מכלל זרועות הביטחון שקמה על מנת להגן על צרכיה הביטחוניים של מדינת ישראל באופן שיאפשר את קיומה ושגשוגה לדורי דורות.

הקו שלנו ברור: אנו דבקים בזכותה של מדינת ישראל לשכון בגבולותיה הבטוחים, הם גבולות ארץ ישראל; מאמינים כי צרכיה הביטחוניים של מדינת ישראל נמצאים בראש סדר העדיפויות הלאומי; ומאמינים כי למדינת ישראל אין את הפריבילגיה להפסיד באף מלחמה. על צה"ל לפעול בחופשיות בכל מרחב, בכדי לממש את אחריותו ולהגן על מדינת ישראל.

נבהיר כי התנועה איננה מפלגתית, אלא רואה לנגד עיניה את הערכים והחזון המגדירים אותה.

הועד המנהל של התנועה: האלוף במיל' גרשון הכהן, האלוף במיל' יצחק ג'רי גרשון, אל"מ במיל' איציק רונן, תא"ל במיל' אמיר אביבי (מייסד ומנכ"ל)

בין חברי התנועה: האלוף במיל' יוסי בכר, האלוף במיל' דני ביטון, תא"ל במיל' הראל כנפו, תא"ל במיל' אביגדור קהלני, תא"ל במיל' יוסי קופרווסר, סא"ל במיל' ירון בוסקילה (מזכ"ל)

מסמך זה הינו תוצר של מחלקת המחקר של תנועת הביטחוניסטים. מטרתו אבטחת האינטרסים ארוכי-הטווח של מדינת ישראל בשירות החזון הציוני, ואיננו מהווה מסמך פוליטי-מפלגתי.

מחברים: תא"ל במיל' אמיר אביבי, מנכ"ל ומייסד הביטחוניסטים; אור יששכר, ראש תחום מחקר

פורסם: כסלו ה'תשפ"ב / נובמבר 2021

www.idsf.org.il

הקדמה: לדמיין מחדש סכסוך ישן

תבניות החשיבה הישנות כבר איבדו מתוקפן.

על אף שהשאלה הישראלית-פלסטינית – או השאלה היהודית-ערבית בארץ ישראל – נמנית בין נקודות המחלוקת המורכבות מסוגן בעולם, היא זכתה עד כה ליחס טריוויאלי ופשטני באופן מפתיע מצד הקהילה הבינלאומית ובשיח הישראלי הפנימי. למעשה, מצער לראות כמה מעט שיח אמיתי התקיים בנוגע למודלים שונים של **תכניות מדיניות** שניתן ליישם בין הים התיכון לנהר הירדן או מעבר לגבולות אלה על מנת להוביל לרגיעה סבירה, שלום ושגשוג – או לפחות לדו-קיום ריאלי.

אכן, הקהילה הבינלאומית הייתה ברובה שקועה בתפישה יחידנית, "גביע קדוש" אחד שקובע מהו פתרון צודק לסכסוך מורכב זה – **"פתרון שתי המדינות"** הנוכחי. חלק בלתי מבוטל מהשיחה התמקד ברובו ב**ניגוח מדינת ישראל**. תכופות התייחסו לפתרון שתי המדינות הנוכחי בתור **"הפתרון היחיד"** להשגת שלום, במקרים רבים תוך זניחת ניואנסים או מעשיות הדבר, כולל דרישות הביטחון של ישראל. בישראל השיח נסוב בעיקרו סביב ניהול הסכסוך ללא תכלית אסטרטגית ארוכת טווח שיכולה להוות מצפן לכיווני פעולה.

פתרון שתי המדינות הפך אם כן לתבנית החשיבה השלטת, אפילו "דת" בלתי ניתנת לערעור ששוללת את האפשרות ליותר מפתרון אחד לכל בעיה אחת. הוא סייע לקבע **סדרה של קונספציות**, המדהימה שבהן גורסת שהסכסוך הישראלי-פלסטיני החל ב-1967 או שמבוסס על קווי שביתת הנשק הישראלי-ירדני והישראלי-מצרי, במקום **שני נרטיבים דתיים ולאומיים סותרים הנוגעים לאותה אדמה**. הוא גם תרם ל**רעיון המסולף שהעם היהודי הוא כובש זר במולדתו ההיסטורית**, רק בגלל אותו כיבוש ירדני שנמשך 19 שנה ושכמעט אף מדינה לא הכירה בו.

האסטרטגיה שאומצה עד כה הייתה להפעיל לחץ על ישראל כדי שתקבל רשימה ארוכה של דרישות ו**קריטריונים חסרי תקדים**, גם במדינאות וגם בחוק הבינ"ל, שמבדילים אותה מיתר האומות ושאיננה יכולה לקבל אם ברצונה לשרוד לדורי דורות. אלה קרויים פעמים רבות **"פרמטרים שהוסכמו ברמה הבינלאומית"**, כינוי שמתיימר לקבע קונצנזוס חד-משמעי ובלתי-מעורער בעל יסוד חזק בחוק בינ"ל. למעשה, אין דבר רחוק מהאמת מזה. זו פשוט הייתה שיטה להשריש את פתרון זה בתור חוכמה מקובלת, ולאותת לכל חברי הקהילה הבינלאומית שיש לציית לאותו קונצנזוס.

אך ראייה צרה זו של הסכסוך לא הובילה עד כה לתוצאות כלל וגרמה לנזק מקסימלי לשני הצדדים, בעיקר בשל מחסור ב**שיח הגיוני שאין נחוץ ממנו**. ישראל לא יכולה לקבל נסיגה לגבולות שאינם ברי הגנה או להפקיר את המקומות הקדושים בירושלים ו"רצועת התנ"ך" ביהודה ושומרון, הגם שאין לה סיבה ממשית לעשות זאת.

הפלסטינים מחולקים היום לשתי ישויות נבדלות – חמאס בעזה, שם 2 מיליון פלסטינים מסוגרים ברצועה צרה ברוחב 7-12 ק"מ; ופת"ח בתור הרשות הפלסטינית, ישות אשר בעידן שאחרי אבו מאזן עשויה לקרוס, ונהנית ממעט מאוד תמיכה מצד האוכלוסיה המקומית.

הביטחוניסטים מבקשים להחזיר את השיח ההגיוני לשולחן.

איננו מתיימרים להציג את השאלה הישראלית-פלסטינית באור פשטני, ואין בכוונתנו לייצר ספינים שמתעלמים מ"אגוזים קשים" לא מעטים כגון דת, נרטיבים, דמוגרפיה או אזרחות.

מה שאנחנו מבקשים לתווך הוא **שכבר עבר זמנן של תבניות החשיבה הישנות, ושיש צורך ומקום לחשיבה רעננה מחוץ לקופסה שמקורה בהנדוס לאחור שורשי מלמטה-למעלה, ולא הוראות מתכוניות שמוכתבות מלמעלה-למטה ומנותקות מהמציאות.**

הסכמי אברהם היו מקרה בוחן מושלם שמפריך את הקונספציה.

השינויים מרחיקי הלכת במזרח התיכון במהלך העשור האחרון הכשירו את הקרקע לרעיונות חדשים. העולם הערבי-הסוני, שבמשך עשורים השתמש בנושא הפלסטיני בתור כלי לשלילת הלגיטימציה של מדינת ישראל, כעת רואה את הפלסטינים בתור נטל המונע מהם לחזק את יחסיהם עם ישראל כדי להתמודד עם האתגרים הקיומיים שבפניהם.

אכן, הסיבה שישראל, איחוד האמירויות, בחריין, סודאן ומרוקו הצליחו היכן שאחרים כשלו מקורה באותו **ריאליזם בעל עקרונות**, ששם בצד תבניות חשיבה ישנות שהתנו נורמליזציה ישראלית-ערבית בפתרון שתי המדינות. במקום זאת, מספר גדל והולך של מדינות ערב מתונות כעת מבינות את היתרון בשיתוף פעולה עם ישראל, ומקבלות את העובדה שהיא כאן כדי להישאר. הן מינפו את ההבנה הזאת כדי ליצור **ציר ישראלי-סוני-אמריקאי חסר תקדים במזרח התיכון** אל מול אתגרים איזוריים משותפים – בראש ובראשונה, איראן ושלוחותיה – כמו גם התנעה של שגשוג הדדי, מחקר הנוגע לקורונה, חדשנות וקידום תיירות.

הנחת העבודה הישנה כעת מתפרקת נוכח אותן התפתחויות במזרח התיכון. אסור לקחת אותן כמובנות מאליהן. כעת נוצרו הזדמנויות חדשות ומציאות חדשה שיכולה לאפשר אימוץ רעיונות חדשים לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני במטרה לייצר חזון ישראלי משותף מחד ותוכנית פעולה לקהילה הבינלאומית מאידך שתקדם פתרון מבלי לסכן קיומית את עתידה של ישראל.

הסטטוס קוו לא יכול להימשך.

התפתחויות מהירות על הקרקע, בדגש על ההשתלטות הפלסטינית על שטחי C, כעת מחייבות את ישראל להשאיר בצד את חזון אוסלו ואת רעיון שטחי ההפקר בשליטת הרשות הפלסטינית. מדיניות הקיפאון, ההכלה וחוסר היוזמה הישראלית הנוכחית עלולה להוביל לצומת קריטי שבו מרחב התמרון הישראלי יוגבל לבחירה בין אפשרויות גרועות לגרועות יותר.

מגוון תרחישים ליום שאחרי קריסת הרשות הפלסטינית עלולים להוביל לוואקום שיהיה צורך לשלוט עליו וצורך לתכנן מראש ולהגיב להתפתחויות תוך הפיכת סיכונים להזדמנויות לקידום אינטרסים ישראלים. גם בימים אלה, "תכנית פיאד" קובעת עובדות בשטח ביצירת "טבעות חנק" מסביב ליישובים ישראלים ומובילה להשתלטות על עתודות קרקע חיוניות, ללא פיקוח וללא שליטה.

על ישראל לקחת יוזמה בשטחים תחת שליטתה ולנווט את האסטרטגיה שלה בכך שתניח על השולחן חלופות ברות קיימא לסטטוס קוו כך שביטחונה ושגשוגה כמדינת הלאום של העם היהודי יובטח לדורות קדימה.

הגיע הזמן לאמץ קו חשיבה חדשני ורלוונטי לצרכי הביטחון הלאומי שלנו כמדינה.

לחשוב מחוץ לקופסה

מסוכן להניח שכל שאלה פוליטית יחידה חייבת בהכרח להתנקז לפתרון אידיאלי יחידני. איננו מקבלים את הדיכוטומיה, אותה בינאריות של שני צבעים שקובעת שפתרון שתי המדינות הנוכחי הוא האלטרנטיבה היחידה לכאוס.

אין פתרון אחד לאף בעיה אחת.

פתרון שתי המדינות הנוכחי איננו בר קיימא.

קביעה זו מבוססת על שני טיעונים משלימים:

א. פתרון שתי המדינות הנוכחי איננו הכרח או דרישה מחייבת. במילים פשוטות, השאלה הישראלית-פלסטינית איננה משחק סכום אפס.

- **חוק בינ"ל:** תפישה נפוצה מדי זו, לפיה החוק הבינ"ל סותר את נוכחות ישראל ושליטתה על יהודה ושומרון היא אחת מאבני הנגף הכבדות ביותר לחשיבה רעננה לגבי פתרונות חדשים. אך כשצוללים לפרטים, יהודה ושומרון, הגם שהינם שטחים במחלוקת, מעולם לא השתייכו לפלסטינים או היו בית לאף מדינת לאום פלסטינית. העיקרון המנחה בחוק בינ"ל הוא תקדים, ואין כזה שקובע בעלות טריטוריאלית בדיעבד.
 - **הנרטיבים הישראלי והפלסטיני הינם מתנגשים וחופפים, לא מקבילים.** מעולם לא התקיימה מדינה פלסטינית באף חלק מארץ ישראל, ודאי לא בשני חלקים נפרדים – יהודה ושומרון ("הגדה המערבית") ועזה. "הקו הירוק" מסמל איפוא רק את הנקודה שבה נצרו צבאות ישראל וירדן את האש, ולא גבולות היסטוריים.
 - **ריבוי מודלים ברי יישום של זהות עצמית בעולם:** הקביעה שכל קבוצת מיעוט בעולם שמזהה את עצמה כעם זכאית למדינת לאום רחוקה מהמציאות. הדבר נכון לקטלוגיה, לומברדיה, אלזס, דרום טירול, ודאי מדינות רבות עם מורשת קולוניאלית בכל רחבי המזרח התיכון, אפריקה ודרום-מזרח אסיה הכוללת אינספור קבוצות אתניות – כ-100 בטנזניה, 200 בקונגו, לצד מדינות הידועות במגוון האתני הממסדי שלהם כגון לבנון או ריבוי שבטים כגון תימן ולוב. **יש אינספור מיעוטים בעולם שאינם מביעים את זהותם בצורה של מדינת לאום.**
 - **ריבוי מודלים ברי יישום של הגדרה עצמית:** אותו הדבר חל לגבי סוגי מדינות – בהשוואה לאוטונומיה הפלסטינית הנוכחית או העתידית.
- האתר הרשמי של מחלקת המדינה של ארה"ב מפרט כ-50 טריטוריות מיוחדות ברחבי העולם שהיא מכנה "מדינות חסות ואיזורי ריבונות

מיוחדת." הרשימה איננה מוגבלת לאיים מפוזרים וטריטוריות בלתי מיושבות; כלולות בה הן פורטו ריקו, גיברלטר והונג קונג. מעטים מטילי ספק בהסדרים המיוחדים ששולטים באוטונומיה של מקומות אלה, או רואים אותם כפחות דמוקרטים, אפילו שעניינים הקשורים לביטחונם ולמדיניות החוץ שלהם נקבעים על ידי ארה"ב, בריטניה וסין.

○ ישנן **מדינות מפורזות** או **מדינות ללא צבאות סדירים** כגון סן מרינו ומונקו; **טריטוריות** כגון גואם וסמואה האמריקאית, שהם תושבים שאינם זכאים להפוך לאזרחים אמריקאים; **וטריטוריות במחלוקת שבהן מגוון סידורים פוליטיים**, כגון סהרה המערבית עבור מרוקו.

ב. פתרון שתי המדינות הנוכחי איננו תואם את החזון הלאומי, הביטחון הלאומי, או אפילו קיומה לאורך זמן של מדינת ישראל.

- **פליטים וטרוריסטים:** מדינה פלסטינית עצמאית המחוברת לירדן עלולה להוות זרז עבור מיליוני פליטים פלסטינים לצד טרוריסטים וכלי נשק לזרום אל לב הארץ במטרה למלא את מה שהם רואים בתור "זכות השיבה". ישראל איננה יכולה להכיל איום דמוגרפי בסדר גודל כזה בלב האיזור ההררי הגבוה של יהודה ושומרון. די להיות עדים ל"צעדות הגדר" שאירגן חמאס בעזה כדי להבין שלאיום דמוגרפי יש גם השלכות ביטחוניות חמורות.
- **טופוגרפיה:** להרי יהודה ושומרון יש יתרון אסטרטגי מאחר שהם צופים על כלל מישור החוף הישראלי וכל מרכזי האוכלוסייה הישראלים הגדולים, כמו גם תשתית קריטית כגון תחנות הכוח ברידינג, רוטנברג וחדרה ונמל התעופה בן-גוריון. מציאות זו דורשת **שליטה ביטחונית ישראלית מלאה** בבקעת הירדן וביהודה ושומרון, **ולא ניתן להבטיח שליטה זו מבלי נוכחות מסיבית של אזרחים ישראלים.**
- **ישראל לא תוכל לשרוד** אם מודל הגבולות ערב 1967, שבו חקלאים ישראלים היו מטרה עבור צלפים סורים ברמת הגולן שהיה בידם היתרון שברכס הררי גבוה, ייושם לכל אורך מישור החוף שלה. אסור שהמודל הנוכחי של חמאס בעזה, שיורה עם מקלעים לתוך שדרות או טילי נ"ט על הרכבת או על רכבים הנוסעים בכבישים מסביב לרצועה, או המציאות הקודמת בשכונות המעטפת של ירושלים שהיוו יעד לצלפים מבית ג'אלה, ישוכפל לכל אורכה של מדינת ישראל. מעולם בהיסטוריה אוכלוסיה רבה כל כך לא גרה במישור החוף, ומהלך מסוכן מסוג זה יהפוך אותה לפגועה וחשופה.
- **המודל הזה נוסה בעזה.** לאחר נפילתה לידי חמאס, ישראל נאלצה להתמודד עם מכונת טרור הרבה יותר קטלנית ומשומנת שיורה רקטות וטילים ארוכי-טווח לעבר מרכזי האוכלוסין שלה, מנהרות טרור וביקורת בינ"ל. **ישראל לא יכולה להרשות**

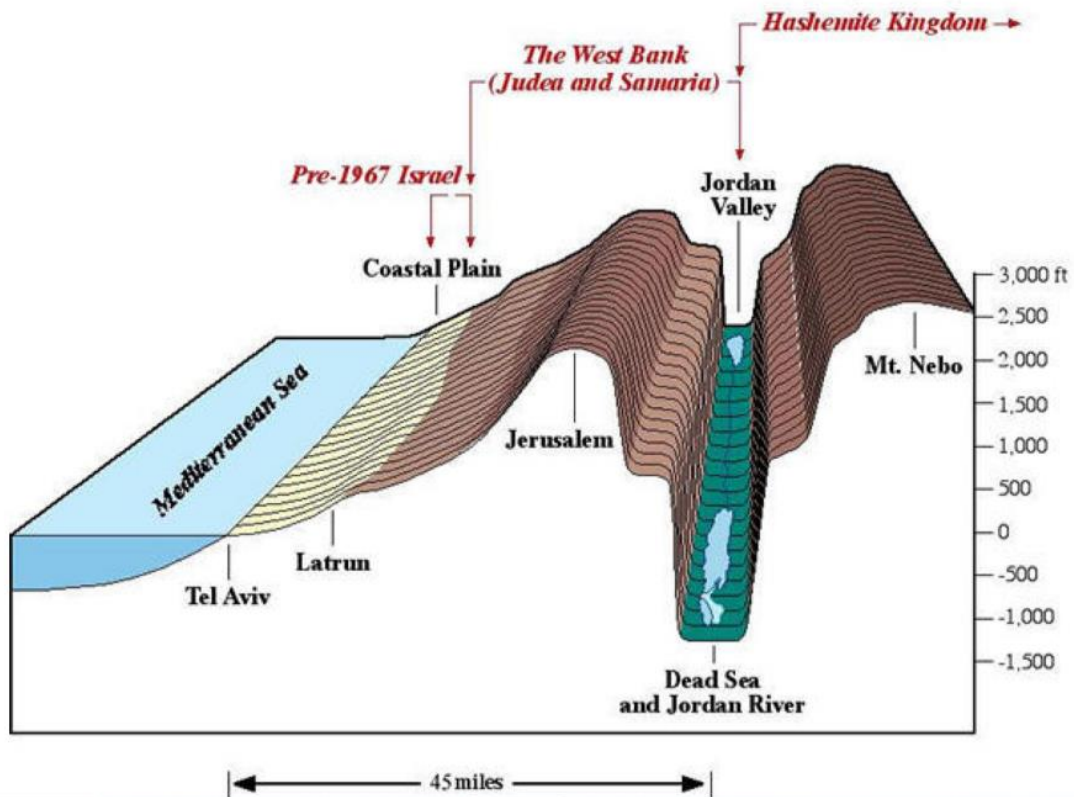
לעצמה מדינת טרור כושלת נוספת, הפעם בלב המדינה, עם יתרון טופוגרפי ובשטח גדול פי 16 מרצועת עזה.

- **ישראל ויהודה ושומרון הם אותה אקוסיסטם.** אותן מערכות מים וחשמל, מרחב אווירי, ומרחב. אין מקום ברצועת אדמה צרה זו לשתי מדינות, ודאי לאור היסטוריה מדממת כל כך של סכסוך בין העמים.
- **היבט איזורי:** בקעת הירדן משמשת בתור קיר המגן המזרחי של ישראל אל מול השתלטות איראנית קרובה לודאי במקרה של ואקום מדיני, כפי שקרה בעיראק, סוריה ועזה.

מעל הכל, יהודה ושומרון, ובמיוחד ירושלים, הם עצם הסיבה שהעם היהודי חזר למולדתו. הם העוגן המרכזי שלו בארץ ישראל להחיות את גאולת ישראל ולמלא את המשאלה והאתוס הלאומיים שלו. בלעדיהם, אין קיום לעם היהודי, ואין דרך להסביר לאורך דורות את הקשר של עם ישראל לארצו, שכל ההיסטוריה שלה נמצאת בהרי יהודה ושומרון.

טופוגרפיה וביטחון ישראל: מישור החוף הפגיע של מדינת ישראל

מבט מיהודה ושומרון אל מישור החוף

חיפה

יהודה
ושומרון

תל אביב-יפו

נמ"ת בן-גוריון

ירושלים

רצועת עזה

באר שבע

רמאללה

בקעת הירדן

עמודי תווך ביטחוניים-לאומיים יסודיים כבסיס לכל תכנית מדינית עתידית

לראייתנו, על **העקרונות המסדריים** הבאים לשמש בתור **כוכב הצפון** המנחה כל תכנית מדינית עתידית עבור השאלה הישראלית-פלסטינית.

להלן פרמטרים כלליים שלתפישתנו קובעים **מסלול ריאליסטי ובר-יישום** שיבטיח את ביטחונה של ישראל ונותר נאמן לחזון הלאומי שלה לדורות קדימה לצד התחשבות בהתפתחויות בשטח.

הם מבוססים על ניסיון השטח העשיר שלנו, הידע לגבי התנאים המדיניים-צבאיים המקומיים והאיזוריים, והאמונה שלנו בחזון שהחזיר את עם ישראל למולדתו.

1. **נקודת מוצא:** הנחת היסוד **שארץ ישראל, כולל יהודה ושומרון והמקומות הקדושים היא המולדת ההיסטורית והנצחית של העם היהודי**, מקום בלתי נפרד מהזהות היהודית בתור דת ולאום.

2. **ההכרה באחר:** ההכרה בצורך המעשי לחתור להסדר ישים מול הפלסטינים כדי לאפשר להם לשלוט על ענייניהם האזרחיים, בהינתן הסבירות הנמוכה שישולבו כאזרחים ישראלים באופן מלא.

• הסדר מסוג זה יהיה המשך ישיר של המסלול שכבר סוכם, נערך והוצא לפועל במסגרת הסכמי אוסלו ועדיין בתוקף היום. הוא נתן לפלסטינים שליטה אזרחית מלאה על מרכזי האוכלוסיה שלהם, והניח חזון של ישות פלסטינית מפורזת לצד מדינת ישראל היהודית והדמוקרטית.

3. **גבולות:** הנקודות להלן אינן חזון שאומץ רק על ידי המחנה הלאומי בישראל, אלא גם מהוות קונצנזוס שאומץ על ידי ממשלת רבין כיסוד להסכמי אוסלו.

א. **ירושלים תישאר בירתה המאוחדת של מדינת ישראל.** ניתן למצוא סידורים

שונים לקהילות הספר מעבר לגדר הפרדה שכרגע עדיין נחשבות לחלק מהעיר.

ב. ישראל תחיל ריבונות מלאה על **בקעת הירדן** במובן הרחב, באופן שמבטיח **גבול מזרחי בר הגנה** מול איומים כגון איראן ואי-יציבות איזורית.

ג. ישראל תחזיק בשליטה ביטחונית וצבאית מלאה על **יהודה ושומרון** בהתבסס על התיישבות יהודית חזקה לאורך צירי ושטחי המפתח ובמקומות החשובים לעם היהודי בתור מכפיל כוח. השליטה הביטחונית הישראלית תכלול גם את **המרחב האלקטרומגנטי, המרחב האווירי ובקרת גבולות.**

ד. העקרונות לעיל הינם הרבה מעבר לסידורים ביטחוניים טכניים שניתן לענות עליהם בדרך אחרת, כפי שהוצע בתכניות כגון תכנית אלן. הנחת העבודה המרכזית של ישראל היא **שהיא לעולם תסתמך רק על עצמה ותגן על עצמה בכוחות עצמה, ולא יכולה להרשות לעצמה להסתמך על כוחות זרים או בינלאומיים להבטחת קיומה.**

ה. נוכחות זו מבטאת גם את זכות העם היהודי לריבונות במולדתו.
4. אמנם איננו רואים בישראל אחראית לרווחתם של הפלסטינים, אך אנו מעודדים יוזמות להוריד נראות ביטחונית, להעצים את האוכלוסיה המקומית, להקים איזורי תעשייה משותפים, לקדם שלום כלכלי, ולאפשר את חיי היומיום השוטפים עבור ולטובת כל הצדדים.

מאגר תכניות מדיניות אפשריות

ההצעות להלן מבוססות כולן על העקרונות המוזכרים מעלה, שאנו מאמינים שעליהם להיות אבן הבוחן של כל הסדר ישראלי-פלסטיני עתידי.

הביטחוניסטים אינם מאמצים אף אחת מהתכניות הללו בבחינת ראה וקדש. הן מיועדות לייצר אלטרנטיבות ברות יישום אל מול תרחישים שונים שעלולים להיווצר בעתיד הקרוב והרחוק.

ההצעות הבאות כוללות את **תכנית האמירויות הפלסטיניות, תכנית הקונפדרציה הפלסטינית-ירדנית, פתרון המדינה החדשה, פתרון המדינה האחת, ועסקת המאה** – שעקרונותיה דומים להפליא לעקרונות אותם הציב רבין במהלך הסכם אוסלו ובנאומו האחרון בכנסת ישראל טרם הירצחו.

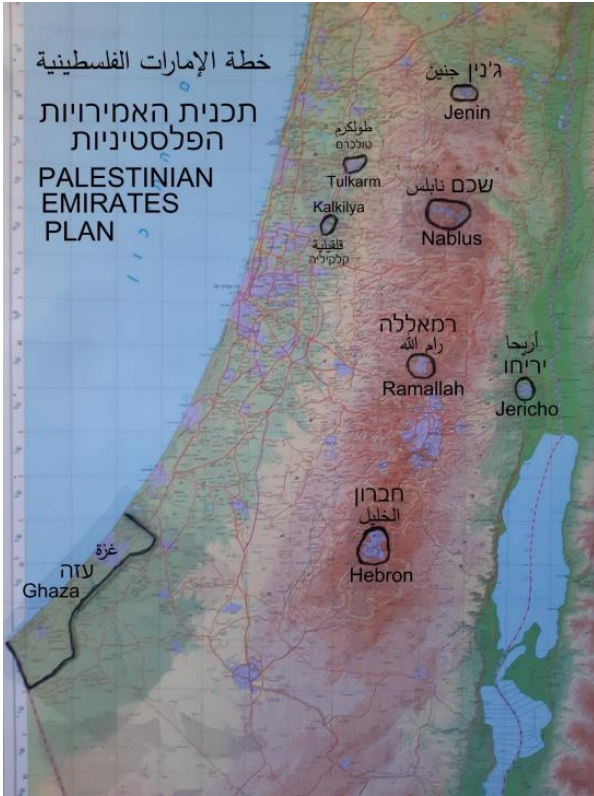
הגיע הזמן להשאיר מאחור את כישלון פתרון שתי המדינות הנוכחי ולעבור לרעיונות חדשים תוך **העברת הזרקור של השיח.** חלק מרעיונות אלה ממש מחוץ לקופסה מאחר שהם חותרים לפתרונות שאינם מוגבלים לגבולותיה של מדינת ישראל הקטנה.

ניתן ואף ייתכן מאוד שהשאלה הישראלית-פלסטינית תהיה במקום שונה לחלוטין, אם רק ישראל תעבור **מקיפאון ליוזמה**, ותחתור למיצוי מקסימלי של ההזדמנויות הרבות שכבר בנמצא.

תכנית האמירויות הפלסטיניות

סא"ל במיל' ד"ר מרדכי קידר, חבר הביטחוניסטים, מזרחן, עמית מחקר במרכז "בגין סאדאת"

רעיון מסדר: הקמת שמונה אמירויות במרחבי יהודה, שומרון ועזה המתבססות על ערי מדינה בשליטת החמולות המקומיות.

רציונל:

- הנאמנות היחידה במזרח התיכון היא למשפחה, דת ושבת, ולא למדינות לאום מלאכותיות. לפיכך, תכנית זו מתבססת על ההכרה בביזור השבטי-חמולתי של האוכלוסיה הפלסטינית, שאיננה מקשה אחת. יש מעט מאוד קשר או אמון בין החמולות השונות בג'נין, בית לחם, רמאללה ושכם.
- הניסיון המערבי-קולוניאליסטי להלביש על האיזור את המודל הווסטפאלי של מדינת לאום כשל כישלון חרוץ. את תוצאותיו ניתן לראות החל מ-2011 עם התפוררות מדינות מלאכותיות במרחב כולו, מעיראק ועד תוניסיה, שלא הצליחו לעקור את השורשים השבטיים-חמולתיים שהתייצבו במשך אלפי שנים.
- מלחמות אזרחים אינסופיות, סכסוכים בין-חמולתיים והעוני, האבטלה, המחסור וגלי הפליטים שמציאות זו יצרה הן החותם המיטבי המעיד על כשלון קונספציה זו באיזור.
- כנגד זה, המודל היחיד שנחל הצלחה כלכלית ומדינית באיזור

הוא גם זה שחזר אל המקורות – "מדינות השבת". כוויית, קטאר, בחריין, עומאן ואיחוד האמירויות הערביות אינן תאגידיים לאומיים מלאכותיים של שבטים, אלא גרעינים יחסית הומוגניים המאופיינים בשבת שליט אחד מרכזי. אלה השכילו גם לייצר בריתות כמו אירוח בסיסים אמריקאיים והקמת מועצת מדינות המפרץ (GCC).

- הפיתרון היעיל והנכון ביותר לסיכסוך הישראלי-פלסטיני הוא אותה חזרה למקורות והכרה במציאות. הניסיון הכושל לאגד את העם הפלסטיני להכנה למדינת לאום באמצעות הסכמי אוסלו ויצירת הרשות הפלסטינית, ובהמשך קידום "פתרון שתי המדינות", הביאו לתוצאה הפוכה מזו שקיוו לה: שלטון מרכזי המאופיין בשחיתות וניתוק מהרחוב, חסר גישה למרחבים שמרדו בסמכותו כמו חמאס בעזה וראשי מועצות מקומיות בחברון ובמקומות אחרים, וכתוצאה מזה נמנע מקיום בחירות מאז 2005.

- פתרון שתי המדינות כבר יושם ב-2007, כאשר הפלסטינים זכו במדינה דה-פקטו ברצועת עזה בשלטון חמאס. מדינה נוספת ביו"ש תוביל בהכרח להשתלטות חמאס על תא השטח ולמדינת טרור נוספת בלב הארץ, שתהווה עבור ישראל סכנה קיומית של ממש.

מתווה

תכנית האמירויות הפלסטיניות

יתרונות לפלסטינים	יתרונות לישראל
שליטה ברמה המקומית, מחוברת לאופי האוכלוסייה	הפרד ומשול – מניעת רצף טריטוריאלי פלסטיני
מימוש הזהות השבטית-חמולתית	מקסימום שטח עם מינימום פלסטינים בשליטת ישראל
היפרדות מהרשות הפלסטינית שמעמדה יורד	יציבות שלטונית פלסטינית גבוהה
התמקדות בצמיחה כלכלית	מענה לסטטוס קוו קורס
יציבות שלטונית גבוהה	מסלול בהסכמה מול האוכלוסייה הפלסטינית
ניהול אזרחי עצמאי	ריבונות על חבלי מולדת וחיזוק מרווח הביטחון של צה"ל

- ביטול הסכמי אוסלו וחלוקה מחדש של שטח יהודה, שומרון ועזה לגרעיני שליטה אזרחיים המפוצלים לשמונה ריכוזי אוכלוסייה גדולים: **רמאללה, ג'נין, שכם, חברון, טול כרם, קלקיליה, יריחו ועזה.**
- ביניהן, ובין היתר על חלק משמעותי משטחי C כמו גם על חלק משטחי B-1 A, מדינת ישראל תחיל **ריבונות מלאה על מקסימום שטח ומינימום אוכלוסייה פלסטינית.**
- **ירושלים תיוותר בירתה המאוחדת של ישראל** המאפשרת **חופש פולחן לבני כל הדתות.**
- **מבנה שלטוני: בראש כל אמירות יעמוד אמיר המוסכם על המשפחות השליטות באותה אמירות, ובשיתוף ישראל.** בנוסף, מן הראוי שאמירות זו תכלול **מועצת נכבדים** הכוללת את כלל הפלגים, החמולות והשבטים בשטח שיפוסה כדי לתת להם ביטוי בהחלטות על ענייני היומיום או על פתרון סכסוכים. יהיו בהן גם משרדי כלכלה, עבודה, ביטחון, חינוך, פנים, תיירות ואחרים.
- **קשר בין האמירויות:** שמונה האמירויות רשאיות לפעול בנפרד או להקים **מועצת ניהול ותיאום משותפת.** בכל תסריט לאמירות המקומית יהיה המשקל המכריע על מנת לממש את מטרת התכנית ליציבות הומוגנית מקומית ולהימנע מתסריט של שלטון חמאס משותף מהדלת האחורית.
- **מעמד פוליטי:** לתושבי האמירויות תהיה **שייכות אזרחית אמירתית**, והמועצה המשותפת תנפיק תעודות זהות, דרכונים, רשיונות נהיגה ומסמכים רשמיים נוספים.
- **לתושבים פלסטיניים המתגוררים ביישובים שעליהם תחול ריבונות ישראלית** תוצע הבחירה בין אזרחות ישראלית (כמו ערביי ישראל) לתושבות ישראלית (כמו תושבי מזרח ירושלים).
- **גבול ישראל-אמירויות:** ישראל תהיה חופשית להגדיר את מגבלות חופש התנועה מתוך שטחי האמירות אל תוך שטחה. ניתן יהיה להנפיק ויזות עבודה, תיירות, שהות ואחרות. בהתאם למדיניות הישראלית הנוכחית, **יימנע איחוד משפחות והגירה** אל תוך תחומי מדינת ישראל.
- **שיתוף פעולה כלכלי ומדיני עם ישראל:** תכנית האמירויות מציגה **הזדמנות למינוף שלום כלכלי בין ישראל לפלסטינים** דרך שורה של הסכמים לשיתוף פעולה כלכלי. בין היתר ניתן לשקול לאפשר לתושבי האמירויות שימוש בנמלי ישראל, השקעה באיזורי תעשייה משותפים, מתן אשרות עבודה בשטח ישראל, או אף להכריז על האקו סיסטם האחד בין הים לירדן בתור **איזור סחר חופשי.**
- **האמירויות יפתחו גם להשקעות מהעולם הערבי, מאירופה, מארה"ב ומרחבי העולם** לפיתוח תעשיות, תשתיות, וענפי כלכלה שונים.
- ישראל רשאית לדרוש תקופת ניסיון של **5 שנות התייצבות** שבהן יבחן המודל הקיים וייערכו בו שינויים משקפי מציאות.

עדויות להיתכנות בפועל

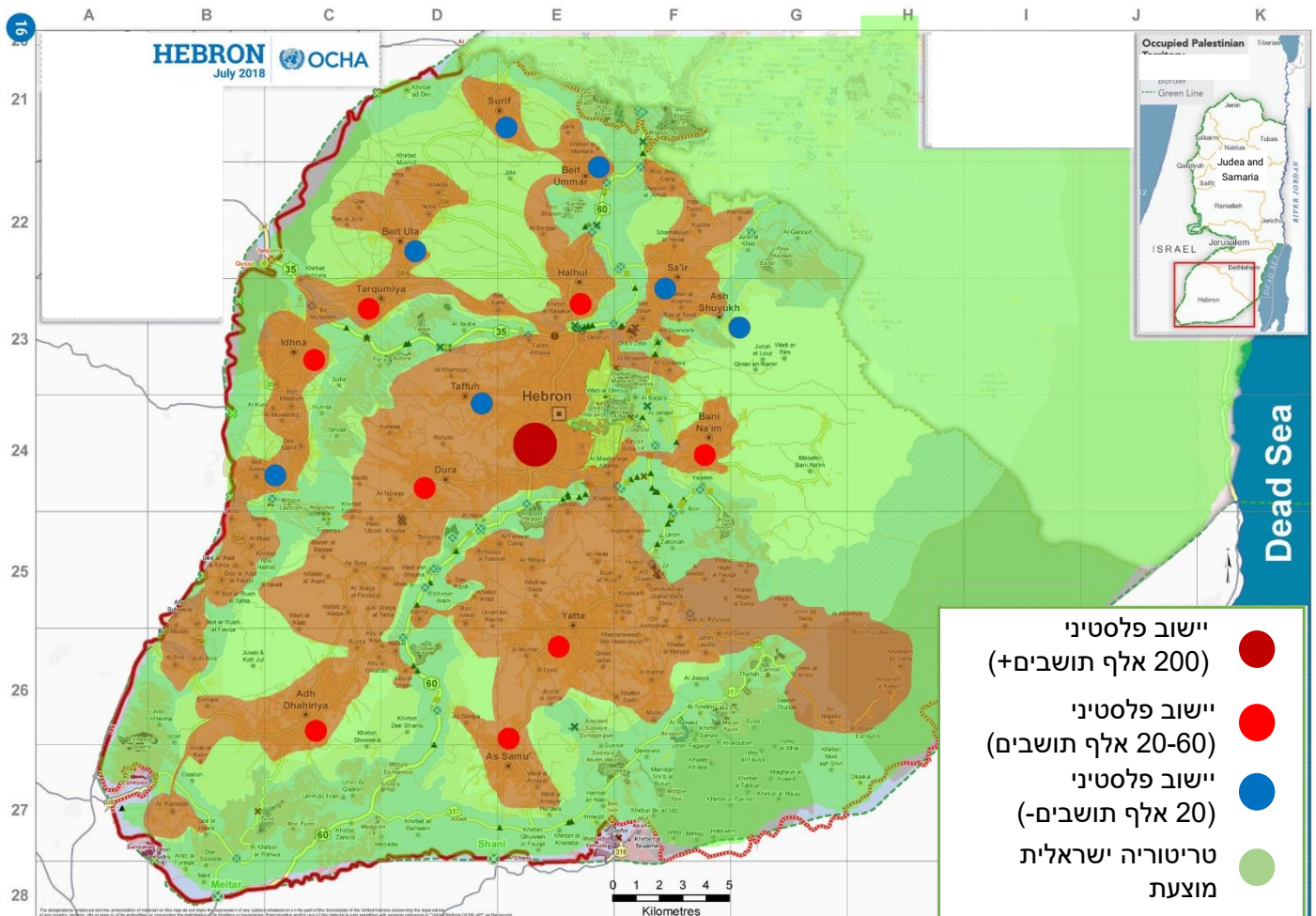
תכנית זו עלולה להישמע מהפכנית, אך למעשה אין טבעית ממנה.

- זוהי חזרה למצב שקדם להסכמי אוסלו, שבו מדינת ישראל ניהלה את יחסיה מול האוכלוסייה הפלסטינית עם ראשי הערים דרך הממשל האזרחי.
- זהו המשך להסכמי אוסלו בכך שמתממשת שליטה אזרחית עצמית פלסטינית מלאה ונמנעת הקמת מדינה פלסטינית.
- סלילת דרך להתנהלות מיטבית, בהיעדר פתרון אוטופי, מול האוכלוסייה האזרחית הקיימת, כמו גם מתן מסלול לקביעת חיי היומיום הקהילתיים עבור אותה האוכלוסייה.
- איש איננו מפונה מביתו – לא יישובים יהודים ולא יישובים ערבים.

הצעה לתוואי "אמירות חברון" (תוואי אחד מני רבים אפשריים)

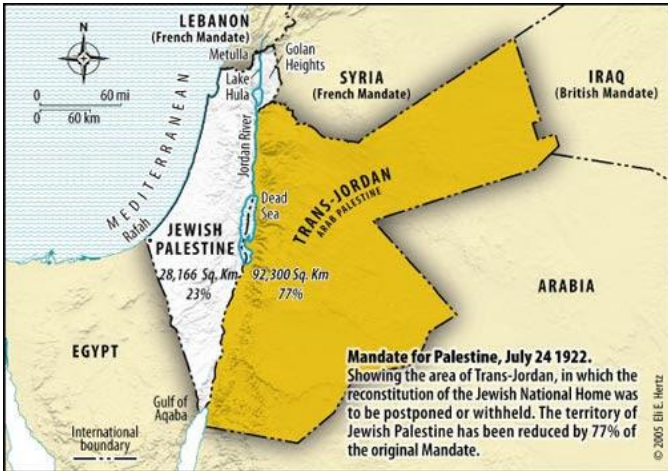
מספר פלסטינים באמירות חברון: כ-665,000 (94%)

מספר פלסטינים בשטח ישראל: כ-40,000 (6%)

תכנית הקונפדרציה/פדרציה הירדנית

רעיון מסדר: הקמת קונפדרציה או פדרציה ירדנית-פלסטינית בין ממלכת לירדן לבין שטחי ריכוז אוכלוסיה פלסטיניים ביו"ש.

רציונל:

- הזיקה בין ממלכת ירדן לבין האוכלוסיה הפלסטינית מתבטאת במספר מישורים:

- **האוכלוסיה** הירדנית המונה כ-10.5 מיליון נפש (כולל פליטים) מונה כ-70-80% פלסטינים. ירדן לא מפרסמת את המספר המדויק מחשש לחיכוך פוליטי. הבירה רבת עמון, המונה 4 מיליון נפש, היא העיר הפלסטינית הגדולה בעולם.
- **השטח** של ממלכת ירדן משתרע על כ-75% מהבית הלאומי שהוקצה לעם היהודי בהחלטת חבר הלאומים בוועידת סן רמו (1920). בין 1948-

1967 החזיקה ירדן בשטחי יו"ש עד מלחמת ששת הימים.

עד "ניתוק הזיקה" ("פק אלארטבאת") מ-1988, החזיקו כלל הפלסטינים ביו"ש באזרחות ירדנית. מאז הסכם השלום עם ישראל ב-1994, ובאופן פורמלי ובינלאומי מאז "הבנות קרי" משנת 2015, ירדן משמשת כאפוטרופוסית של המקומות הקדושים בירושלים.

- מלך ירדן חוסיין אף הגה "**תכנית פדרציה**" בשנת 1972, במסגרתה הדגיש כי הגדות המערבית והמזרחית של הירדן **אינן מאכלסות שני עמים אלא עם אחד בלבד**. החלטת הליגה הערבית מ-1974, לפיה אש"ף הוא נציגו הבלעדי של העם הפלסטיני, אילצה את ירדן לוותר על דרישותיה לדיבור בשם הפלסטינים.

- למרות החשדנות הממסדית בירדן כלפי האוכלוסיה הפלסטינית, ואירועים עקובי דם כמו ספטמבר השחור ב-1971, התבטאויות מסוג זה בדבר הזיקה הירדנית-פלסטינית שגורות בפי בכירים ירדנים.

מתווה:

- התכנית עשויה לצאת לפועל תחת מגוון נסיבות, דבר התלוי גם ביציבות פוליטית ירדנית פנימית. במקרה של **נפילת בית המלוכה הירדני**, יהיה סביר להקים את מדינת פלסטין במקום ממלכת ירדן של היום, עם מובלעות במרכזי אוכלוסין פלסטיניים ביהודה ושומרון. לחילופין, הקמת קונפדרציה או פדרציה ירדנית-פלסטינית משותפת בין ממלכת ירדן למובלעות ביהודה ושומרון.

- **קונפדרציה** היא התארגנות של שתי מדינות או יותר, השומרות על עצמאותן וריבונותן תוך נכונות להפקיד חלק מסממני הריבונות בידי מוסדות הקונפדרציה.

- **השאיפות הלאומיות של הפלסטינים יקבלו מענה** בדמות הקמת מדינה פלסטינית בשיתוף ירדן.

- **ממשל:** ממלכת ירדן תיקח חסות על מוסדות השלטון הפלסטינים ביו"ש ותהווה ממשלת על של ירדן ושל הפלסטינים.
- **כלכלה:** הקונפדרציה תמנף את השותפות הפוליטית הזו להזנקת הכלכלה של הישויות. שיתוף פעולה זה יכול להשתרע על פני טכנולוגיות מים – סוגיה קריטית עבור שני הצדדים – דרך תיירות וכלה בייצור ותיירות.
- **סיוע נרחב מצד העולם הערבי והקהילה הבינלאומית** יסייע להקמת ערים חדשות, מפעלים ושטחים חקלאיים, ולהפריח את המדבר.
- **מדינה פלסטינית בירדן, עם כל הסמליות וההשפעה שהדבר טומן בחובו, תהווה כוח מגנטי** עבור ערבים ביהודה ושומרון, שלרבים מהם קשרי משפחה עם עמיתיהם הירדנים.

עדויות להיתכנות

- **הכלכלה הירדנית הקורסת והצורך הנואש להזניק את הכלכלה הפלסטינית** יזרז את צמיחת שתי הכלכלות.
- **ירדן יכולה להיות הבית הלאומי של הפלסטינים.** לא רק שפתרון זה היה מעשי לפני שנשללה האזרחות הירדנית מהפלסטינים תושבי יהודה ושומרון, אלא שהוא קודם באופן אקטיבי על ידי ממלכת ירדן – כולל סיפוח הגדה המערבית ב-1950 על ידי ירדן, והצעת הפדרציה מ-1972.
- הפלסטינים אינם מרוויחים ממעמד "מקבצי הנדבות" הנוכחי שלהם, עם התלות שלהם באונר"א ובמדינות התורמות. פתרון זה יכול לקחת אותם לשלב הבא במקרה שמדינה בעלת זיקה פלסטינית עמוקה כמו ירדן תיקח אותם תחת חסותה.

תכנית המדינה החדשה (New State Solution)

תא"ל במיל"אמיר אביבי, מנכ"ל ומייסד הביטחוניסטים, לשעבר מפקד ביה"ס להנדסה קרבית

רעיון מסדר: הקמת מדינה פלסטינית עצמאית וריבונית לצד מדינת ישראל ברצועת עזה, עם המשך טריטוריאלי אל תוך איזור צפון סיני.

רציונל: תכנית המדינה החדשה נותרת נאמנה לעמדה הבינלאומית שמקדמת מו"מ על שתי מדינות, ישראלית ופלסטינית, החיות זו לצד זו בשלום ובביטחון, ותיתן מענה לשאיפות הלאומיות הפלסטיניות.

- התכנית מעוגנת סביב רצועת עזה בתור אבן דרך מרכזית לפתרון הסכסוך, במקום בעיה בלתי פתירה, ועיקרה פתרון מיידי לאתגרים הכבירים שניצבים בפני הרצועה.
- הבנת נקודות ההשקה בין האינטרסים של הצדדים, במקום העמדות המוצהרות שלהם, תביא לזיהוי הזדמנויות שמביא עמו הנוף הגיאופוליטי המשתנה.
- הרחבה טריטוריאלית של עזה והשקעות כלכליות ייתנו מענה למשבר ההומניטרי ברצועה, וגם יגבירו את תחושת חוסר שביעות הרצון בקרב הפלסטינים ביו"ש מהרשות הפלסטינית.
- **נקודת מבט ישראלית:** התכנית תורמת למציאת פתרון לסכסוך מבלי להתפשר על האינטרסים הליבתיים של מדינת ישראל. סביר שהסרת הלחץ של כמעט שני מיליון תושבי עזה ויצירת דינמיקה של שגשוג תפחית את הסכנה למלחמה.

מתווה

- מדינה פלסטינית עצמאית תוקם לצד מדינת ישראל, על שטח רצועת עזה של היום עם המשך טריטוריאלי מוסכם לתוך שטח מצרים, בצפון חצי האי סיני.
- המדינה הפלסטינית תוכר ע"י אומות העולם.
- שטח המדינה יהיה גדול דיה כדי להבטיח חיוניות ושלמות טריטוריאלית בתור מדינת הלאום של העם הפלסטיני.
- **מבנה שלטוני:**
 - בראש המדינה הפלסטינית תעמוד ממשלה בעלת הסמכות והיכולת להגן על עצמה באופן עצמאי מפני כל איום, פנימי וחיצוני.
 - תהיה מוטלת עליה האחריות כלפי בני עמה המצופה מכל מדינה ריבונית.
 - תושבי עזה הנוכחיים יקבלו אזרחות במדינה החדשה.
 - גם התושבים הפלסטיניים של יהודה ושומרון יקבלו אזרחות פלסטינית של מדינת פלסטין החדשה.

- **גבולות:** צבא מצרים יהיה נוכח אך ורק בצד המצרי של הגבול המשותף, וצה"ל יהיה נוכח אך ורק בצד הישראלי של הגבול המשותף. צבאות מצרים וישראל ישתפו פעולה באופן הדוק ביניהם ועם המדינה החדשה כדי למנוע זליגה מחוץ לגבולות המדינה החדשה וחדירה לתוכם.

- **כלכלה וסחר:**

- למדינה החדשה יהיו נמל ושדה תעופה פתוחים ומסחריים, וקו החוף הארוך שלה טומן בחובו הזדמנות פז לשגשוג בסחר, תיירות, ייבוא וייצוא.
- כלל הצדדים שהתחייבו לפתרון הסכסוך, כולל ישראל, יתגייסו להשקעות כלכליות בה.
- המדינה תשמש ישות חלוצית בתחום קהילות מודעות וקיימות סביבתית.

- **דמוגרפיה:**

- המדינה החדשה תקבע את מדיניות ההגירה שלה, ועל פיה יוצעו תמריצים כלכליים וחבילות ספיגה, כולל סיוע מסחרי, לכל אדם אשר ייהגר אליה.
- לא יתקיים טרנספר כוחני של אוכלוסיה לתוכה.
- תנועה חופשית מוצלחת ברחבי המדינה החדשה על ידי תושבי עזה תפחית באופן ניכר את השיקולים ההומניטריים הנוכחיים ברצועת עזה.

עדויות להיתכנות בפועל

- **נקודת מבט איזורית:** סעודיה והציר הסוני המתון יותר ויותר רואות בשאלה הפלסטינית נטל מאשר נכס, דבר המוביל לזרז למצוא פתרון ישים מול ישראל. האינטרסים שלהם נותרו להחליש את איראן והציר השיעי, אשר שאיפותיה ההגמוניות האיזוריות כוללות העמקת הסכסוך הישראלי-פלסטיני ולא פתרונו. החלשת ההשפעה האידיאולוגית והסיוע הצבאי של איראן ברצועת עזה באמצעות יישום המדינה החדשה יתרום לבידוד איראן והציר השיעי באיזור.
- **נקודת מבט מצרית:** מצרים מתמודדת עם אתגרים ביטחוניים, כלכליים ואיזוריים משמעותיים המאיימים על יציבותה. לחצים כלכליים, חברתיים וביטחוניים משמעותיים זורעים תחושת משבר עמוקה ואיום קיומי על השלטון, אשר מחדדים בפני השלטון מה חיוני לשרידותו. הקמת המדינה החדשה תעניק למצרים יציבות כלכלית וביטחונית מחודשת, מיצוב מחדש כמנהיגה בעולם הערבי, וסיוע בינלאומי מוגבר.
- **נקודת מבט של הרשות הפלסטינית:** בהקמת המדינה החדשה, יופעל לחץ על הרשות לוודא שחמאס לא מעמיק את אחיזתו. הרשות תנסה להגביר בכך את הלגיטימציה הבינ"ל שלה ואף את שלטונה על אוכלוסיית עזה. ראשי הרשות יימשכו לכובד המשקל הכלכלי שיווצר בצפון סיני.

"עסקת המאה"

"שלום מוביל לשגשוג"

נשיא ארה"ב לשעבר דונלד טראמפ, ג'ארד קושנר, אבי ברקוביץ', ג'ייסון גרינבלט

עיקרון מסדר: פתרון שתי מדינות ריאליות שבו מדינת פלסטין בטוחה ומשגשגת מתקיימת בשלום לצד מדינת ישראל בטוחה ומשגשגת באיזור בטוח ומשגשג.

רציונל:

- **חזון הוליסטי וממוקד ביטחון** שמעניק הגדרה עצמית לפלסטינים, ביטחון לישראל, והזדמנויות כלכליות משמעותיות עבור שני הצדדים ומדינות האיזור.
- דרך כנות אינטלקטואלית, פתיחות לרעיונות חדשים ונקיטת צעדים אמיצים, יש היתכנות לעתיד משגשג ושלו לשני הצדדים כאחד. על שני הצדדים להכיר בכך **שהכרחי למצוא פשרה** על מנת להתקדם.
- הסכם שלום יסוכם רק כאשר כל צד יכיר בכך שעדיף עם הסכם שלום מאשר בלעדיו.
- הישראלים והפלסטינים עצמם הם אלה שיצטרכו לחיות עם השלכותיו של הסכם שלום. לכן, בעוד ארה"ב תגלם את תפקיד המתווך, רק הישראלים והפלסטינים עצמם יכולים לקבל את ההחלטה ליצור שלום בר-קיימא יחד.

- בכוונת החזון לכבד אידיאולוגיה, אמונות דתיות וטענות היסטוריות, אך בראש ובראשונה הוא ממוקד בהעמדת **בראש סדר העדיפויות של האינטרסים והשאיפות של העמים.**
- הוא כולל **עמודי תווך כלכליים ואיזוריים חזקים** – דבר היוצר הזדמנות כלכלית עבור שני הצדדים בו בזמן שמכיר בתפקיד הקריטי שמשחקות מדינות ערב באיזור בפתרון הסכסוך, וביצירת בריתות עם ישראל כדי להתמודד עם אתגרים איזוריים משותפים. מדינות האיזור לא נועדו לחיות בסכסוך מתמיד בגלל האתניות והאמונות השונות שלהם.
- התכנית מספקת גם יתרונות עבור ירדן ומצרים, כמו גם לבנון ומדינות ברחבי האיזור.

מתווה:

- **מסגרת מדינית:**
 - כל הסכם שלום בר-יישום חייב לענות על הרצון הלגיטימי של הפלסטינים להגדרה עצמית דרך הקצאת טריטוריה למדינה פלסטינית עתידית, חיזוק המוסדות הפלסטינים לממשל עצמי, מתן סטטוס חוקי

ומעמד בינלאומי בתור מדינה לפלסטינים, הבטחת סידורי ביטחון איתנים, ובניית רשת חדשנית של כבישים, גשרים ומנהרות שמאפשרת חופש תנועה עבור הפלסטינים.

- השגת הכרה הדדית במדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי, ומדינת פלסטין כמדינת הלאום של העם הפלסטיני, בכל אחד מהמקרים כולל זכויות אזרחיות שוות לכל האזרחים בכל מדינה. המעמד ההדדי הזה יוכר ברמה הבינ"ל.

• **נקודת מבט ביטחונית:**

- האתגרים הגיאואסטרטגים יוצאי הדופן של ישראל משמעם שאין ברשותה מרחב שגיאה. המדינה הפלסטינית העתידית חייבת להיות שלווה ובטוחה, ולא פלטפורמה לאי-יציבות וסכסוך. לא ניתן לבקש מישראל להתפשר על ביטחונה.
- מדינת פלסטין תהיה **מפורזת לחלוטין** ותישאר כך.
- משימתם של כוחות הביטחון הפלסטינים תהיה סדר ציבורי, אכיפת חוק ולוחמה בטרור.
- תוקם **ועדת בחינה לענייני ביטחון** שכוללת נציגים מישראל, פלסטין וארה"ב, ותשמש בתור פורום לתמוך בהתקדמות בעמידה בקריטריונים הנוגעים לביטחון ושמירה עליהם.
- תוקם **ועדה איזורית לענייני ביטחון (RSC)**, שמשימתה לבחון מדיניות איזורית ללוחמה בטרור ולאפשר תיאום בין מדינות האיזור.
- ישראל תשמר שליטה על כלל **המרחב האווירי** מערבית לנהר הירדן.
- **עזה:** רצועת עזה כעת מוחזקת כבת ערובה בידי חמאס וארגוני טרור אחרים. יצופה מישראל למלא את התחייבויותה רק באם הרשות הפלסטינית, או גוף אחר המקובל על ישראל, מקבל שליטה מלאה על עזה, ארגוני הטרור בעזה מפורקים מנשקם, ועזה מפורזת לחלוטין.

• **גבולות:**

- ישראל תסכים **לפשרות טריטוריאליות** משמעותיות על מנת לאפשר לפלסטינים מדינה ברת-קיימא.
- **חילופי שטחים** יספקו למדינת פלסטין שטח שווה ערך באופן גס לשטח של יהודה, שומרון ועזה ערב מלחמת ששת הימים ב-1967.
- **בקעת הירדן**, אשר משחקת תפקיד קריטי בביטחון ישראל, תהיה תחת ריבונות ישראלית.
- **כבישי גישה** ייסללו על מנת לחבר את עזה והגדה המערבית ולחבר את המדינה הפלסטינית העתידית עם ירדן.
- מערכת ביקורת הגבולות תשמור על נראות ביטחונית ישראלית מינימלית. ועד משקיפים יטפל בחששות רלוונטיים.

• **אוכלוסיה:**

- כ-97% מהישראלים ביהודה ושומרון ישולבו אל תוך הטריטוריה הישראלית הרצופה, וכ-97% מהפלסטינים ישולבו אל תוך הטריטוריה הפלסטינית הרצופה.
- הפלסטינים שמקומם במובלעות תחת שליטה ישראלית וישראלים שמקומם במובלעות תחת שליטה פלסטינית יהיו בהתאמה אזרחים של מדינותיהם ויזכו לכבישי גישה אליהן. לא תהיה כלפיהם אפליה וביטחונם יובטח.
- קהילות המשולש של ערבים ישראלים שככלל מזהים עצמם כפלסטינים עשויות להיות חלק ממדינת פלסטין, בכפוף להסכמתן.

- **חופש גישה לכל המקומות הקדושים לכל הדתות בשתי המדינות** יוסכם ויכובד על ידי הצדדים, כולל הסטטוס קוו בירושלים.

- **ירושלים תישאר בירתה הריבונית של מדינת ישראל, והיא תישאר עיר מאוחדת.** החזון גם מתייחס למעמד האזרחי של תושבי מזרח ירושלים הערבים.

- התכנית גם מתייחסת לחששות הנוגעים לאסירים ולפליטים.
- נקודת מבט כלכלית: שני הצדדים מרוויחים יותר ממה שהם נותנים.
 - שחרור פוטנציאל כלכלי:
 - הורדת מגבלות על הצמיחה הכלכלית הפלסטינית ויצירת התנאים הנחוצים כדי לאפשר את שגשוגה דרך פתיחתה לשווקים איזוריים ועולמיים.
 - הקמת התשתית הנחוצה דרך תכנית שמזרימה מיליארדי דולרים בהשקעות במגזר החשמל, המים והטלקום.
 - קידום צמיחה של המגזר הפרטי עם פוטנציאל להזרים יותר מ-50 מיליארד דולר בהשקעות חדשות על פני עשר שנים ביזמות, עסקים קטנים, תיירות, חקלאות, דיור, ייצור ומשאבים לאומיים.
 - חיזוק פיתוח ושילוב איזורי דרך הזנקת הכלכלות של ישראל, פלסטין, ירדן, מצרים ולבנון והורדת מחסומי סחר בכל רחבי האיזור. איזור סחר חופשי בין ירדן לפלסטין יוקם על מנת לזרז שיתוף פעולה כלכלי בין שתי המדינות, ויתקיים מו"מ לחתימה על הסכם סחר בין פלסטין לארצות הברית.
 - מטרות:
 - הכפלת התל"ג הפלסטיני בתוך 10 שנים
 - יצירת יותר מ-1 מיליון מקומות עבודה חדשים
 - הפחתת שיעור האבטלה אל מתחת ל-10 אחוז
 - הפחתת שיעור העוני ב-50 אחוז
 - הגדלת הייצוא הפלסטיני כאחוז מהתל"ג מ-17% ל-40%
 - הכפלת אספקת מי השתיה לנפש עבור הפלסטינים
 - הגדלת ההשקעות הזרות הישירות כחלק מהתל"ג הפלסטיני מ-1.4% ל-8%
 - העצמת העם הפלסטיני דרך הזנקת פיתוח ההון האנושי הפלסטיני והגעה לדירוג 0.70 במדד ההון האנושי של הבנק העולמי; הקמת אוניברסיטה פלסטינית אחת לפחות שתהיה בדירוג 150 האוניברסיטאות הטובות בעולם; והעלאת שיעור ההשתתפות של נשים בכוח העבודה מ-20% ל-35%.
 - הפחתה מדורגת של התלות הפלסטינית בסיוע מצד הקהילה הבינ"ל.
 - מומלץ ביותר שמדינות ערב מהאיזור ינרמלו את יחסיהן עם ישראל וייצרו בריתות כלכליות איזוריות.
 - הסכם זה מתייחס גם לשאלות הנמלים, שדות תעופה כולל בעזה, התפלת מים, וסולל את הדרך להקמת איזור נופש בים המלח.
- היסודות הפוליטיים של המדינה הפלסטינית:
 - האיזור אינו יכול לספוג מדינה נחשלת נוספת. מדינה פלסטינית חייבת להילחם בטרור על כל סוגיו ולהיות אחראית כלפי שכניה להיות חברה יצרנית ובלתי מאיימת בקהילה הבינלאומית.
 - מערכת השלטון הפלסטינית תספק חופש עיתונות, בחירות הוגנות וחופשיות, כבוד לזכויות אחד, תספק הגנות לחופש דת ולמיעוטים שלה, אכיפת חוק וזכויות הסכמיות אחידה והוגנת, הליך הוגן תחת החוק, ורשות שופטת עצמאית.
 - על המוסדות הפיננסיים שלה להיות שקופים, עצמאיים וראויים לאשראי.
 - הפלסטינים ישימו סוף לכל התכניות, כולל תכניות לימודים בבתי ספר וספרי לימוד, שמקדמות הסתה, שנאה או אנטגוניזם כלפי שכניהם.

○ עליהם לקדם תרבות של שלום.

● **הכרה:** ארצות הברית תתמוך בהקמתה של מדינה פלסטינית בתנאי שההנהגה הפלסטינית תעמוד בקריטריונים הבאים:

○ תכיר בישראל כמדינת הלאום של העם היהודי

○ תדחה טרור על כל סוגיו

○ תתיר הסדרים מיוחדים שנוגעים לצרכי הביטחון החיוניים של ישראל והאיזור

○ תבנה מוסדות יעילים

○ תבחר בפתרונות המעשיים

תכנית המדינה האחת

קרוליין גליק, עיתונאית, עורכת בכירה ב"ג'רוזלם פוסט", עמיתה ב"מרכז למדיניות ביטחון" בארה"ב

רעיון מסדר: סיפוח מלא של כלל שטחי יהודה ושומרון לשטח ישראל תוך הענקת אזרחות ישראלית מלאה או תושבות לכלל האוכלוסיה הערבית. התכנית איננה כוללת את הפלסטינים תושבי עזה אשר מהווים חלק משמעותי מהפלסטינים והערבים בין הים לירדן שאינם אזרחי מדינת ישראל.

רציונל:

- **אף אחד מהפתרונות האחרים**, שתי מדינות או הסטטוס קוו, איננו נותן מענה למורכבות המצב בין ישראל לפלסטינים. הקמת מדינה פלסטינית תוביל לישות אסלאמיסטית קיצונית בלב הארץ, וכל דיבור עליה מכרסם בלגיטימציה של העם היהודי על ארץ ישראל ונותן לגיטימציה לאש"ף.
- **מסוכן יותר למדינת ישראל** להמשיך את תהליך הקמת מדינה פלסטינית עצמאית ביו"ש, עזה וחלקים מירושלים מאשר החלת החוק הישראלי ביו"ש ומתן אופציה לערבים להתאזרח.
- **הערבים והיהודים לא מתפנים ממקומם**. הם נאלצים לחיות כשכנים, והמרחק וחוסר ההיכרות רק מגבירים את העוינות ביניהם.
- **לישראל יש הלגיטימציה לבחור כיצד יראה עתידה**. ההגדרה העצמית הפלסטינית מסכנת את מדינת ישראל, והיא רשאית לבחור שלא להקים ישות טרור שתסכן את קיומה.
- **לערבים ביו"ש עדיפה שליטה ישראלית**, שתוביל לפריחה כלכלית ועלייה ברמת החיים ממש כשם שחווים אותה אזרחי ישראל הערבים.

מתווה:

- **גבולות וריבונות:** ישראל תספח בהדרגה את כלל שטחי יהודה ושומרון.
 - השליטה הישראלית תחל באיזורים שכבר בשליטתה, אך אינם מתאפיינים באכיפת משילות – כמו הטרור והפשע במזרח ירושלים, תוך אבחנה בין מפרי סדר לחפים מפשע.
 - כיוון שאי אפשר להחיל את הריבונות הישראלית באופן מיידי, יש צורך להקים קודם אוטונומיה מורחבת בשטחי הרשות הפלסטינית, שתחליף את הרשות ותכין את הקרקע לאזרח ולשלטונה של מדינת ישראל.

- יש לוודא שגם ישויות זרות הפועלות בארץ, כמו האיחוד האירופי, מצייתות לחוק הישראלי ומכבדות את הריבונות הישראלית.
- יש לצמצם את הסמכות הפלסטינית בתחום החינוך בשטח C – שטח שכבר נמצא בשליטה אזרחית של ישראל.

● **אזרחות וזכויות:**

- כנסת ישראל תקבע בחוק קריטריונים למתן אזרחות ישראלית לפלסטינים תושבי יו"ש. יוחרגו בין היתר חברים בארגוני טרור כגון חמאס, פתח וחזית עממית, כמו גם חברים במנגנוני הרשות.
- יתר הפלסטינים יקבלו מעמד תושבות קבע בישראל, כמו תושבי מזרח ירושלים, וייהנו מיתר זכויות האזרח באופן מלא.

● **הגירה ודמוגרפיה:**

- לא תותר הגירה של ערבים מארצות אחרות כדי לא לאפשר את זכות השיבה הפלסטינית מהדלת האחורית.
- תעודד עלייה יהודית מרחבי העולם.
- האורבניזציה של החברה הערבית תשפיע על הדמוגרפיה שלה.
- כבר היום אנחנו רואים הגירה ערבית ופלסטינית לחו"ל במספרים לא מבוטלים.
- הערכות מפקד אוכלוסין חדשות ממתנות את הטיעון הדמוגרפי בדבר איבוד הרוב היהודי בישראל. גם אם ישראל תספח את כלל הערבים ביו"ש היא עדיין תשמור על רוב של שני שלישי יהודים.
- **2 מיליון הפלסטינים בעזה** לרוב נספרים בכלל הפלסטינים בין הים לירדן, כאשר **תכנית זו איננה נוגעת אליהם** ואינה כוללת אותם בספירת האוכלוסין הרלוונטית.

- **לגיטימציה בינ"ל:** יש לפעול ליצירת אקלים משפטי מתאים בעולם, ולהרחיב את מארג הבריתות עם מדינות אסיה ואפריקה תוך צמצום התלות הפסיכולוגית והביטחונית של ישראל בארה"ב. ישראל תדע להסביר את מצבה לעולם רק כאשר היא תדע להחליט על אופק ברור לעתידה.

חידוד חשוב

- **ההתפתחויות בשנים האחרונות ובראשן תהליך ההתרחקות של חלק בחברה הערבית מהממסד הישראלי, החיכוך בין אוכלוסיות בערים מעורבות, איבוד שליטה על השתלטות פלסטינית על שטחי C ומתן לגיטימציה לאחים המוסלמים על ידי ממשלת ישראל, מרחיקות את חזון המדינה האחת.** חזון זה יצטרך להתרחש באופן הדרגתי יותר עד שנראה התהפכות במגמה זו. בשלב ראשון, תתבצע החלת ריבונות על כלל שטחי C תוך מתן אופציה לפלסטינים המתגוררים שם להתאזרח – תוך התחשבות בהגירה המסיבית של פלסטינים לשטחי C בעידוד בינלאומי.